

R.K. Kerk Sint Jan Onthoofding Dorpsstraat 25 Soerendonk

Gemeentelijk monument: 1706/SD8

Reeds in de vijftiende eeuw had Soerendonk een kapel en later een schuurkerk. In 1819 werd de parochie zelfstandig, voordien hoorde Soerendonk bij de parochie Maarheeze. Pas in 1836 wordt er gestart met de bouw van een eigen kerk. Tot die tijd maakte men gebruik van de schuurkerk.

De R.K. Kerk St. Johannes Onthoofding is van oorsprong een neoclassicistische kerk die in 1836-1838 verrees. Vaak spreekt men ook van 'Waterstaatskerk' of 'Waterstaatstijl' omdat dit Ministerie zich toen met de

uitvoering en subsidiëring van kerkenbouw in ons land bezighield. De Soerendonkse kerk kwam tot stand onder leiding van de ingenieur van Waterstaat, architect J.B. van der Reijt. In 1932 werd de kerk vergroot met twee zijbeuken en een nieuw priesterkoor. Hierdoor kreeg de kerk een kruisvormige plattegrond met neoromaanse detaillering. De vergroting vond plaats onder architectuur van J. Franssen.

De kerk is voorzien van een zadeldak en klokkentoren met spits. Het kerkgebouw met toren speelt een belangrijke rol in de structuur van de Dorpsstraat en als oriëntatiepunt voor de omgeving. Het kerkorgel uit 1843 is uniek en van belang vanwege de ouderdom (zie hierna). Aan de straatzijde een ijzeren neogotisch sierhek met bakstenen en pilasters met hardstenen en neogotische afdekking. Naast de rechter pilaster bevindt zich een uniek monumentje: een heus urinoir met twee kijkgaten in de vorm van een kruis. Op het R.K. Kerkhof bevinden zich diverse grafmonumenten van tweede helft 19de eeuw en later; ook staat er nog een eenvoudig lijkenhuisje uit 1873. Om het kerkhof een haag van beuken.

De kerk is van architectonische betekenis en als voorbeeld van een 19de - eeuwse dorpskerk met meerdere bouwfasen. De begraafplaats is van belang

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

als voorbeeld van een R.K. kerkhof van rond de eeuwwisseling. In 2015 werd het kindermonument ingewijd.

Urinoir

Kindermonument

Parochiepatroon Sint Jan Onthoofding

De oude kapel op de Heuvel was sinds 1443 toegewijd aan de Maagd Maria en aan Sint Johannes de Doper. De inwoners van Soerendonk hadden altijd al een bijzondere verering voor Sint Jan. Pas in 1834 werd Sint Jan de officiële patroon van de parochie Soerendonk. De kapel werd in 1836 afgebroken.

Johannes de Doper heeft zijn bijnaam 'De Doper' te danken aan het feit dat hij Jezus doopte in de Jordaan. De kritiek die Johannes op de koning Herodes en zijn minnares had werd hem fataal. Hij werd gevangen genomen. Zijn stiefdochter vroeg om het hoofd van Johannes op een schotel en kreeg dat vervolgens ook!

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

De onthoofding staat afgebeeld op een schilderij uit 1838 van kunstschilder Nicolaas Winteroy uit Gemert. Dit schilderij hangt tegenwoordig op het priesterkoor.

Het Sint-Jansgilde

Sint Jan de Doper is niet alleen de patroonheilige van de parochie , maar ook van het in 1644 opgerichte Sint-Jansgilde.

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

Het Interieur

Enkele bezienswaardigheden zijn het hoogaltaar uit 1932

Glas in loodraam, Staakmadonna, archiefkist en communiebank

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

De klokken

Een werkgroep van de heemkundekring Cranendonck heeft de kerkklokken van deze kerk onderzocht. Veel ouder dan dit gebouw zijn de klokken die in de toren hangen: zij dateren uit respectievelijk 1435 en 1540. Over de precieze herkomst van de beide klokken is nog niets bekend. De beide klokken van Soerendonk zijn vrij klein van maat en hangen in een oude houten klokkenstoel. De oudste klok van Soerendonk is de Mariaklok uit 1435, gegoten door Jan van Asten. De klokkengieter Jan van Asten was vermoedelijk afkomstig van het gehucht Diesdonk onder Asten. De Soerendonkse klok is de oudst bekende van deze gieter, die tussen 1435 en 1451 actief was in het zuidoosten van Noord-Brabant.

Orgel

Rijksmonument: 424832

In de registeromschrijving van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed staat niet deze kerk, maar alleen het orgel als rijksmonument aangeduid. 'R.K. kerk H. Johannes de Doper, VANWEGE het van oorsprong eenklaviersorgel in 1843 gemaakt door L. Vermeulen. In 1847 uitgebreid met een onder positief en aangehangen pedaal. Het orgel is het oudst bewaard gebleven instrument van de orgelmakers Vermeulen.' In 1992 werd het orgel gerestaureerd.

Bronnen:

- De Heraut Jubileumuitgave oktober 2019 wegens het 200-jarig bestaan van de parochie. (In te zien op de heemkamer tijdens openstelling; de uitgave is nog verkrijgbaar á 5 euro bij Annie Staals-Jacobi, De Rutjens 16, Soerendonk)

- [http://reliwiki.nl/index.php/Soerendonk, Dorpsstraat 25 - Johannes Onthoofding](http://reliwiki.nl/index.php/Soerendonk,_Dorpsstraat_25_-_Johannes_Onthoofding)

In onderstaande presentatie, samengesteld door Joost Lammers (Dag & Dauw-Film) en Annie Staals-Jacobi, krijgt u een inkijkje in de kerk Sint Jan Onthoofding:

<https://youtu.be/DOJX03aJ-Pg>

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'
<https://heemkundekringcranendonck.nl>